

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την πρόταση νόμου «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2013»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής	Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης
Ευανθία Σάββα	Πανίκος Λεωνίδου
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Γιώργος Περδίκη
Μάριος Μαυρίδης	Λίνος Παπαγιάννης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε την πιο πάνω πρόταση νόμου, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή κατά την προηγούμενη βουλευτική περίοδο από τον πρόεδρό της, βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή, σε συνολικά δεκατρείς συνεδρίες της. Οι πέντε εξ αυτών πραγματοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη βουλευτική περίοδο μεταξύ 9^{ης} Δεκεμβρίου του 2013 και 5^{ης} Οκτωβρίου του 2015 και οι υπόλοιπες οχτώ μεταξύ 17^{ης} Οκτωβρίου του 2017 και 30^{ης} Μαρτίου του 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, συνοδευόμενη από λειτουργούς του εν λόγω υπουργείου, καθώς και ο αναλογιστής του ίδιου υπουργείου και εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΑΣΥΔΥ, ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ και των εργοδοτικών οργανώσεων ΟΕΒ και ΚΕΒΕ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης της πρότασης νόμου παρευρέθηκε και το μέλος της επιτροπής βουλευτής κ. Μαριέλλα Αριστείδου.

Σκοπός της πρότασης νόμου όπως αυτή είχε αρχικά κατατεθεί στη Βουλή είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε στον Τρίτο Πίνακα

αυτού, στον οποίο προβλέπονται οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης ανικανότητας, να καθορισθεί ότι ο μέσος όρος τέτοιας ασφάλισης δεν πρέπει να είναι κατώτερος του 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας κατά τα τέσσερα τελευταία συμπληρωμένα έτη εισφορών και όχι κατά τα δύο έτη που ισχύει σήμερα πριν από το έτος παροχών.

Ειδικότερα, ο πρόεδρος της επιτροπής και εισηγητής της πρότασης νόμου, αναλύοντας τις πρόνοιες αυτής κατά τα πρώτα στάδια της εξέτασής της, δήλωσε ότι απώτερος στόχος της προτεινόμενης ρύθμισης είναι να καταστήσει δικαιούχους σε σύνταξη ανικανότητας αιτητές που εργάστηκαν για πολλά έτη, όμως λόγω της οικονομικής κρίσης και της συνακόλουθης αύξησης της ανεργίας παρέμειναν άνεργοι για περισσότερο από δύο χρόνια και έτσι η αίτησή τους για σύνταξη ανικανότητας απορρίπτεται.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου οι ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης ανικανότητας είναι οι ακόλουθες:

1. Ο ασφαλισμένος να έχει συμπληρώσει πραγματική βασική ασφάλιση τριών τουλάχιστον ασφαλιστικών μονάδων και να έχουν παρέλθει εκατό πενήντα έξι εβδομάδες από την εβδομάδα έναρξης της ασφάλισής του.
2. Ο ολικός αριθμός των ασφαλιστικών μονάδων πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης του ασφαλισμένου να μην είναι κατώτερος του 25% των ετών που εμπίπτουν στη σχετική περίοδο αναφοράς.
3. Να έχει πραγματική ή εξομοιούμενη ασφάλιση μέσα στο σχετικό έτος εισφορών ίση τουλάχιστον με το 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας ή ο μέσος όρος τέτοιας ασφάλισης κατά τα δύο τελευταία συμπληρωμένα έτη εισφορών πριν από το έτος παροχών πρέπει να μην είναι κατώτερος του 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης της εν λόγω πρότασης νόμου ο εισηγητής κατέθεσε αναθεωρημένο κείμενο αυτής, καθώς και της αιτιολογικής έκθεσης που τη συνοδεύει. Συγκεκριμένα, στο αρχικό κείμενο προστέθηκε πρόνοια σύμφωνα με την οποία παρέχεται ως εναλλακτική ασφαλιστική προϋπόθεση που απαιτείται να πληρεί ασφαλισμένος, για να δικαιούται σύνταξη ανικανότητας, η ασφαλιστική προϋπόθεση που περιλαμβάνεται στη βασική νομοθεσία για χορήγηση σύνταξης γήρατος. Ο εισηγητής της πρότασης νόμου ανέφερε ότι με την πρόταση νόμου επιχειρείται η άρση της αδικίας εις βάρος μερίδας επηρεαζόμενων πολιτών.

Κατά την εξέταση του αναθεωρημένου κειμένου της πρότασης νόμου από την επιτροπή η εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι η ρύθμιση του όλου θέματος εξετάζεται και ότι η Υπουργός Εργασίας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει αναθέσει σε αναλογιστή τη διενέργεια μελέτης, προκειμένου να υπολογιστεί το κόστος που συνεπάγεται της προτεινόμενης τροποποίησης του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου. Ως εκ τούτου, ζήτησε να δοθεί περαιτέρω χρόνος, προκειμένου να εξεταστεί το όλο θέμα από την εκτελεστική εξουσία.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι με την προτεινόμενη πρόταση νόμου επιβαρύνεται το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με επιπλέον δαπάνες και πρότεινε όπως δοθεί στο αρμόδιο υπουργείο ο απαιτούμενος χρόνος, προκειμένου να διεξαχθεί η αναλογιστική μελέτη.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε ενώπιον της επιτροπής ότι καμία πρόταση νόμου που υποβάλλεται από βουλευτή δε δύναται να συνεπάγεται αύξηση του κρατικού προϋπολογισμού, γι' αυτό σύμφωνα με την ίδια θα ήταν ορθότερο, εάν και εφόσον συναινεί η εκτελεστική εξουσία, να κατατεθεί σχετικό νομοσχέδιο για τη ρύθμιση του όλου θέματος.

Οι εκπρόσωποι της ΟΕΒ και του ΚΕΒΕ εξέφρασαν τις επιφυλάξεις τους για την ενδεχόμενη επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών από την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης και συμφώνησαν με την αναγκαιότητα διεξαγωγής αναλογιστικής μελέτης από πλευράς της εκτελεστικής εξουσίας.

Ο εκπρόσωπος της ΠΑΣΥΔΥ ανέφερε ότι πρέπει να ολοκληρωθεί η αναλογιστική μελέτη, προκειμένου να καταστεί δυνατή η τοποθέτηση της οργάνωσης επί των προνοιών της πρότασης νόμου σε συσχετισμό με το αποτέλεσμα που αυτή θα καταδείξει.

Η εκπρόσωπος της ΠΕΟ δήλωσε ότι συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις της εν λόγω πρότασης νόμου, προσθέτοντας ότι η προτεινόμενη ρύθμιση είναι αναγκαία και δίκαιη και θα δώσει δικαίωμα σε σύνταξη ανικανότητας σε μερίδα ασφαλιζομένων στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων πολιτών η οποία έχει πληγεί από την οικονομική κρίση.

Ο εκπρόσωπος της ΣΕΚ ανέφερε ότι, παρ' όλο που η πρόταση νόμου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, εγείρεται προβληματισμός για το κόστος που μια τέτοια ρύθμιση θα επιφέρει στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και συμφώνησε να δοθεί ο απαιτούμενος χρόνος στο αρμόδιο υπουργείο να μελετήσει το όλο θέμα, τονίζοντας ότι η πολιτεία πρέπει να εγκύψει στο συνταξιοδοτικό σύστημα της Κύπρου στο σύνολό του.

Ο εκπρόσωπος της ΔΕΟΚ συμφώνησε με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις και εξέφρασε την εκτίμηση ότι το κόστος που αυτές θα επιφέρουν δε θα είναι υψηλό.

Σημειώνεται ότι η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε επιστολή της που απέστειλε στην επιτροπή στις 25 Απριλίου 2018 αναφέρει ότι έχουν δοθεί οδηγίες στον αναλογιστή του υπουργείου, για να εξετάσει το θέμα των ασφαλιστικών προϋποθέσεων για τη χορήγηση της σύνταξης ανικανότητας. Σύμφωνα με την ίδια επιστολή, οι πρώτες εκτιμήσεις του αναλογιστή καταδεικνύουν αύξηση του

αριθμού των δικαιούχων σε σύνταξη ανικανότητας γύρω στο 9-9,5% σε σχέση με τον υφιστάμενο αριθμό των δικαιούχων. Τέλος, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι πρόθεση του υπουργείου είναι να διεξαγάγει μια ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση των ασφαλιστικών προϋποθέσεων για χορήγηση της σύνταξης ανικανότητας, η οποία αφενός θα συνιστά λύση στο κοινωνικό πρόβλημα που δημιουργείται και αφετέρου θα στοχεύει στη μη αύξηση της δαπάνης που βαραίνει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σε μεταγενέστερο στάδιο εξέτασης της πρότασης νόμου η επιτροπή είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί από τον αναλογιστή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι το υπουργείο, με αφορμή την πρόταση νόμου, εξέτασε το ενδεχόμενο της διαφοροποίησης της τρίτης προϋπόθεσης της σχετικής διάταξης του βασικού νόμου για παροχή σύνταξης ανικανότητας με γνώμονα αφενός τα νέα δεδομένα και αφετέρου την όσο το δυνατόν μικρότερη οικονομική επιβάρυνση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ώστε το κόστος να μην καθίσταται απαγορευτικό. Ως εκ τούτου και αφού εξετάστηκαν, όπως ανέφερε ο ίδιος, αρκετά σενάρια, το υπουργείο κατέλεξε στα πιο κάτω:

1. Ο μέσος όρος ασφάλισης, που δεν πρέπει να είναι κατώτερος του 0,39 της ασφαλιστικής μονάδας και θα λαμβάνεται υπόψη, θα αφορά τα τρία τελευταία συμπληρωμένα έτη εισφορών πριν από το έτος παροχών και από αυτά να λαμβάνονται υπόψη τα δύο καλύτερα με τις περισσότερες μονάδες.
2. Ο ολικός αριθμός των ασφαλιστικών μονάδων πραγματικής και εξομοιούμενης βασικής ασφάλισης του ασφαλισμένου να μην είναι κατώτερος του 30% των ετών που εμπίπτουν στη σχετική περίοδο αναφοράς, αντί για το 25% που ισχύει σήμερα.

Συναφώς, ο αναλογιστής ανέφερε ότι το πιο πάνω σενάριο θα επιφέρει μια αύξηση κόστους στο Ταμείο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων της τάξης του 2-2,5%, αντί

για 9-9,5% που είχε υπολογιστεί προκαταρκτικά με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις. Περαιτέρω, ανέφερε ότι για τις πιο πάνω τροποποιήσεις θα ετοιμαστεί νομοσχέδιο το οποίο θα τεθεί ενώπιον του Συμβουλίου του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εν συνεχεία θα ακολουθηθεί η νενομισμένη διαδικασία, προκειμένου αυτό να κατατεθεί στη Βουλή. Τέλος, ανέφερε ότι το υπουργείο διαφωνεί με το δεύτερο σκέλος της πρότασης νόμου που αφορά την παροχή εναλλακτικής ασφαλιστικής προϋπόθεσης που περιλαμβάνεται στον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος.

Υπό το φως των πιο πάνω, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς ανέφεραν ότι θα τοποθετηθούν επί της πιο πάνω πρότασης της εκτελεστικής εξουσίας, όταν αυτή θα κατατεθεί ενώπιον του Συμβουλίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι πάγια θέση του υπουργείου είναι ότι οποιαδήποτε τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου δεν πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αφετέρου να επηρεάζει δυσμενώς τα δημόσια οικονομικά.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης της πρότασης νόμου από την επιτροπή η αναπληρώτρια διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι το όλο θέμα συζητήθηκε τόσο στο Συμβούλιο του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσο και στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα και ότι ετοιμάζεται σχετικό νομοσχέδιο από την εκτελεστική εξουσία στη βάση των όσων είχε αναφέρει ο αναλογιστής του υπουργείου σε προηγούμενη συνεδρία, το οποίο θα κατατεθεί στη Βουλή, όταν ολοκληρωθούν όλες οι σχετικές διαδικασίες. Περαιτέρω, ενημέρωσε την επιτροπή ότι η όλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της αναλογιστικής μελέτης, αλλά και στην ολοκλήρωση της συζήτησης ενώπιον των αρμόδιων σωμάτων οφείλεται στις συνέπειες και στον φόρτο εργασίας τον οποίο επέφερε η πανδημία του ιού COVID-19.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης της πρότασης νόμου οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων επιβεβαίωσαν το γεγονός ότι το όλο θέμα απασχόλησε τα αρμόδια όργανα του υπουργείου και ανέφεραν ότι πρέπει να συνεχιστεί η συζήτηση του θέματος, για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα που υπάρχει και να εξεταστούν οι οικονομικές επιπτώσεις επί του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ωστόσο, η εκπρόσωπος της ΠΕΟ ανέφερε ότι δεν υπήρξε δημιουργικός διάλογος και για τους λόγους αυτούς δεν υπήρξε κατάληξη επί της κυβερνητικής πρότασης και ως εκ τούτου εισηγούνται την προώθηση της πρότασης νόμου.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, εισηγείται, κατά πλειοψηφία του προέδρου της και των μελών της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, των μελών της βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, του μέλους της βουλευτή του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών και του μέλους της βουλευτή του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, την ψήφιση της πρότασης νόμου σε νόμο.

Το μέλος της βουλευτής της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου στην ολομέλεια του σώματος.

13 Απριλίου 2021

Αρ. Φακ.: 23.02.054.119-2013

ΚΛ.Χ/ΝΧ